

Cuypersbulletin

Nieuwsbrief van het Cuypersgenootschap,
Vereniging en Stichting tot behoud van negentiende- en
twintigste-eeuws cultuurgood in Nederland.
jaargang 19 - 2014 - nummer 1

Cuypersgenootschap

Colofon

Het Cuypersbulletin verschijnt zo mogelijk vier maal per jaar. De redactie ontvangt graag mededelingen, wetenswaardigheden, brieven en korte artikelen over onderwerpen die het werkkterrein van het genootschap in de ruimste zin van het woord betreffen. De opgenomen artikelen weerspiegelen niet noodzakelijkerwijs de zienswijze van het bestuur en de redactie.

Redactie: drs. H.E. Wesselink
Redactieadres: Kuipersstraat 65h, 1074 EH Amsterdam
e-mail: hermanewes@gmail.com
tel: 06-20816448

Druk: Multicopy Amsterdam
Foto's: H.E. Wesselink, tenzij anders vermeld

Het Cuypersgenootschap, opgericht 15 januari 1984, is een vereniging en stichting tot behoud van negentiende - en twintigste-eeuws cultuurgoed in Nederland.

Bestuur:
Prof. dr. V.V. Stissi, voorzitter
L.W. Dubbelaar, secretaris
Drs. J.G.W.R. Dekkers, penningmeester
Mr. M.M.G.M. Richter, lid
Drs. D. Mulder, lid

Secretariaat: Postbus 575, 6800 AN Arnhem
Tel. 06-23398363

e-mail: secretaris@cuypersgenootschap.nl
website: www.cuypersgenootschap.nl en www.cuypersjaar.nl
Het Cuypersgenootschap is een ANBI.
Postbankrekening: 483 50 02 t.n.v. penningmeester Cuypersgenootschap, Druten

Foto omslag: de gerestaureerde kapel op het terrein van openluchttheater De Lichtenberg in Weert, ontworpen door Pierre Weegels. Opname tijdens de voorjaarsexcursie, 10 mei 2014

Inhoud

Redactioneel	3
Acties	3
Jaarverslag Werkgroep Amsterdam 2013/2014	6
Monumentenaanvraag voormalig Huis van Bewaring II en bewaarderswoningen te Amsterdam Hemonystraat 22 te Amsterdam: rijtjeshuis met bijzonder winkelinterieur	7 11

Redactioneel

Herman Wesselink

Op het moment dat het eerste nummer van het Cuypersbulletin 2014 verschijnt is reeds de zomer aangebroken. Wederom hebben drukte en gebrek aan kopij tijdens het afgelopen voorjaar mij ervan weerhouden het nummer eerder te laten verschijnen, waarvoor excuses. Wellicht ten overvloede meld ik dat het altijd mogelijk is om artikelen over zaken die in ons belang zijn in te sturen. Dit jaar, ons jubileumjaar, komen wij met een reeks belangrijke zaken en hoogtepunten waar wij naar uitkijken, zoals de jubileumexcursie naar Duitsland. Verder verandert er binnenkort veel door de nieuwe erfgoedwet die in 2016 van kracht wordt. Daar komen we zeker nog op terug. Het de bedoeling dat er hierna nog twee nummers verschijnen, alsmede het langverwachte jaarboek en een publicatie over wederopbouwwerken in het Rijn- en Maasland. Namens het bestuur wens ik alle leden een goede zomer toe.

Acties

Norman Vervat en Herman
Wesselink

Succesvolle inzet voor naoorlogs erfgoed
De bescherming van naoorlogs erfgoed is op dit moment één van de prioriteiten van het Cuypersgenootschap. Zichtbaar is dat het Rijk en gemeenten over het algemeen weinig doen voor dit erfgoed. Daarom dient het Cuypersgenootschap, waar nodig, verzoeken in om bijzondere gebouwen te beschermen als monument. In de afgelopen tijd zijn twee aanwijzingsprocedures afgerond. Zo heeft de gemeente Boxmeer besloten om de Antonius Abtkerk te Maashees te beschermen. Deze kerk behoort tot de belangrijker werken van de belangrijke architect C.H. de Bever. De kerk is een zeer geslaagd en vrij gaaf behouden voorbeeld van zijn traditionalistische architectuur. De gemeente Waterland heeft een bijzonder complex van naoorlogse bejaardenwoningen te Broek in Waterland aangewezen. Dit hofje, gelegen aan de rand van het oude dorp, is beeldbepalend voor Broek. In andere gemeenten is het nog wachten op een definitieve besluitvorming. Zo lopen er nog gemeentelijke aanvragen voor wederopbouwwerken in onder andere Best, Neerkant en Kerkrade en bijvoorbeeld het stadhuis van Almelo (samen met Heemschut), een laboratoriumgebouw te Haren en een aantal gebouwen op het terrein van de Dongecentrale te Raamsdonksveer.

St. Antonius Abtkerk in Maashees. Opname omstreeks 1960.

St. Jozef Arbeiderkerk in Meerssen en St. Martinuskerk in Gennep aangewezen als rijksmonument

Begin juli ontvingen wij bericht van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed dat de St. Jozef Arbeiderkerk in Meerssen (1959, Ch. Eijck i.s.m. H.J.A. Koene) is aangewezen als rijksmonument. Daarmee heeft de RCE ons verzoek de kerk aan te wijzen gehonoreerd. De kerk uit 1959 staat in de westelijke uitbreidingswijk van Meerssen en is van groot belang voor de naoorlogse kerkbouw. Het asymmetrisch ontworpen gebouw is een zeldzaam voorbeeld van een naoorlogs Gesamtkunstwerk, waarvan de vermaarde kunstschilder Ch. Eijck voor een aanzienlijk deel de vormgeving en aankleding bepaalde. Ook is er invloed van de naoorlogse kerkbouw in het Duitse Rijnland zichtbaar. De parochie en de gemeente Meerssen hebben te kennen gegeven in te stemmen met de beschermde status van de kerk.

Ook de St. Martinuskerk in Gennep (1953, N. van der Laan) wordt rijksmonument, zo werd eind vorig jaar bekend. Deze kerk verving een in de oorlog verwoeste neogotische kerk

en geldt als een hoogtepunt van de Bossche School. Omdat per 1 januari 2012 de mogelijkheid voor monumentenorganisaties verdween om aanvragen te doen voor een Rijksmonumentenstatus, heeft het Cuypersgenootschap eind 2011 het Rijk nog verzocht om vijf belangrijke wederopbouwkerken aan de Rijksmonumentenlijst toe te voegen. Het betreft de kerken van Gennep, Budel-Dorplein, Horst, Meerssen en Nederweert-Eind. Deze vijf kerken zijn van een vergelijkbare waarde als de naoorlogse kerken die eerder door toenmalig minister Ronald Plasterk zijn aangewezen. Het betreft kerken van belangrijke architecten als Van der Laan, Weegels en Boosten. Vanwege gebrek aan mankracht is eind 2011 door het bestuur besloten om vijf kerken voor te dragen. Als Cuypersgenootschap hopen we dat het Rijk spoedig haar verantwoordelijkheid neemt en de lijst van wederopbouwmonumenten verder uitbreidt. De aanvraag voor de kerk in Budel-Dorplein is helaas toch afgewezen (zie blz. 6). Een besluit over de aangevraagde kerken in Nederweert-Eind en Horst is nog in 2014 te verwachten.

Zicht op behoud Locomotiefloods Stiens
Al enkele jaren ijvert het Cuypersgenootschap samen met anderen voor het behoud van de Locomotiefloods te Stiens. Deze loods werd in 1903 gebouwd voor de Noord-Friesche Locaalspoorweg-Maatschappij, en diende als stallings- en onderhoudsruimte voor stoomlocomotieven. Duidelijk is dat de

locomotiefloods van regionaal en provinciaal, en mogelijk zelfs landelijk belang is. Van de ca. 300 van dergelijkeloodsen die Nederland ooit gekend heeft, resteert nu nog een handvol. Tot voor kort leek behoud van deloods te Stiens lastig. Zowel het gebrek aan bescherming als een passende bestemming en een eigenaar die meer zag in sloop leken lang het einde te betekenen voor dit karakteristieke gebouw. Een poging van enkele jaren geleden om het pand op de Rijksmonumentenlijst te krijgen leverde weinig op. Het gemeentebestuur van Leeuwarderadeel kiest op ons verzoek nu echter voor gemeentelijke bescherming en wil ook een herbestemming van het pand. De definitieve besluitvorming is vermoedelijk later dit jaar.

Locomotiefloods in Stiens. Opname: Norman Vervat, 2014

St. Jozefkerk Budel-Dorplein toch geen rijksmonument

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft alsnog de rijksstatus voor de Jozefkerk Budel-Dorplein afgewezen en het bezwaar van het bisdom 's-Hertogenbosch gegrond verklaard, nadat de kerk eind vorig jaar wel als zodanig werd erkend. De RCE heeft de beleidsregels over de wederopbouw (vergelijkbare monumentale waarde als de 100 meest waardevolle objecten 1940-1958) onder de loep genomen en is tot de conclusie gekomen dat het aanwijsbeleid niet goed werd toegepast. Er is volgens de RCE ten onrechte uitgegaan van de MSP-criteria (bouwkunst periode 1850-1940) en niet van de criteria die thans gelden voor wederopbouwmonumenten. De overige bezwaren van het bisdom, waaronder het toekomstperspectief van de kerk, heeft de RCE ongegrond verklaard.

Het Cuypersgenootschap bezint zich op met moment van de verschijning van dit nummer op verdere juridische stappen. De kerk blijft gedurende de inspraaktermijn van zes weken na deze beslissing voorbeschermd. Het gebouw in het industriedorp Budel-Dorplein werd in 1951 gebouwd ten behoeve van arbeiders van de nabijgelegen zinkfabriek. Het ontwerp was afkomstig van N.H. Pontzen. Tijdens de afgelopen voorjaarsexcursie op 10 mei hebben wij de kerk bezocht.

Jaarverslag Werkgroep Amsterdam 2013/2014

David Mulder

*Bedreigingen, nieuwe en langer
lopende zaken:*

- De eigenaar van **Vondelstraat 83** heeft bezwaar aangetekend tegen het besluit van het stadsdeel het pand met de belendingen 81 en 85 aan te wijzen tot gemeentelijk monument.
- **Aireywoningen Slotermeer** (Van Eesterenmuseum): monumentaanvraag CG, Heemschut en ProWest afgewezen; na kritiek op dit besluit door de bezwaarschriftencommissie van het stadsdeel is de aanvraag opnieuw in behandeling genomen.
- De bedreiging van de **Ark** is nog steeds actueel: kerk van Zanstra in Nieuw-West, die is gebouwd als multifunctioneel, geheel vrij liggend gebouw: sloop van een gedeelte en gelaagde bebouwing aan de achterkant.
- **Orgel Nassaukerk**, gebouwd door de firma Valckx & van Kouteren & Co. (1931), wordt bedreigd door sloop; de kerk is een gemeentelijk monument, het orgel is met de kerk mee beschermd.

Nieuwe monumenten en afgehandelde acties:

- **Pieter Cornelisz. Hooftstraat 12:** stadsdeel heeft dd. 7 oktober 2013 bericht dat de waardevolle entreepartij waar het CG in 2006 de aandacht op gevestigd heeft verloren is gegaan
- AOM-stal **Plantage Muidergracht 107B** aangewezen tot gemeentelijk monument na verzoek daartoe van het CG.
- Bij besluit van 14 februari 2014 is **Hemonystraat 22** op verzoek van het CG aangewezen tot gemeentelijk monument.
- **Nicolaaslyceum en klooster**, Prinses Irenestraat: school gesloopt, klooster en kapel zijn aangewezen tot gemeentelijk monument.

Voorjaarsexcursie

Op 2 juni vond de jaarlijkse voorjaarsexcursie plaats met als startpunt het Rhijnspoorplein; de wandeling leidde langs monumenten en andere belangwekkende en/of historische panden langs Sarphatistraat en Frederiksplein.

Rijksbeschermd stadsgezichten

Leden van de werkgroep Amsterdam hebben in de Stadsdelen West en Zuid ingesproken voor aanwijzing van onderdelen van de betreffende stadsdelen tot rijksbeschermd stadsgezichten. Beide stadsdelen hebben daarna alsnog negatief geadviseerd. De tuindorpen in

Stadsdeel Noord zijn op 3 maart 2014 na positief advies van het Stadsdeel wel aangewezen tot rijksbeschermd stadsgezicht.

Mutaties werkgroep Amsterdam

David Mulder heeft het voorzitterschap van de werkgroep overgenomen van Ludy Giebels, die dit vele jaren op bevlogen en verdienstelijke wijze heeft gedaan. Daarnaast is Edzard Lisser sinds eind 2013 tweede secretaris van de werkgroep en heeft in die hoedanigheid Jan Filedt Kok opgevolgd.

Monumentenaanvraag voormalig Huis van Bewaring II Havenstraat en bewaarderswoningen te Amsterdam

David Mulder

Onlangs heeft het Cuypersgenootschap de gemeentelijke monumentenstatus aangevraagd voor het hoofdgebouw van het voormalige Huis van Bewaring II aan de Havenstraat in Amsterdam. Aanleiding voor de aanvraag is de vervroegde sluiting van het complex in het najaar van 2013 waardoor de toekomst van het gebouw onzeker is geworden. De herontwikkeling en transformatie van het naburige Havenstraatterrein tot 'centrumstedelijke locatie' maakt ook het Huis van Bewaring aantrekkelijk

als locatie voor woningbouw, waarmee echter niet automatisch gezegd is dat het dient te verdwijnen. Ook voor de bijbehorende dienstwoningen aan de Amstelveenseweg 240-250 en de Vaartstraat 7-17 is de gemeentelijke monumentenstatus aangevraagd. Eerder dit jaar is het gemeentelijk monumentenproject voor stadsdeel Zuid afgerond, maar gevangenis en dienstwoningen zijn daarbij buiten beeld gebleven. Het complex is in 1888 ontworpen door rijksbouwmeester Willem Cornelis Metzelaar (1848-1918), ingenieur-architect voor de gevangenissen en rechtsgebouwen bij het Departement van Justitie, die in 1886 zijn vader Johan Frederik Metzelaar (1818-1897) in deze functie was opgevolgd. Vanaf 1883 stond deze zijn vader bij als assistent-ingenieur-architect op het departementale bouwbureau. Het als strafgevangenis gebouwde Huis van Bewaring aan de Havenstraat werd in maart 1891 opgeleverd en op 27 april in gebruik genomen. Tot de oorspronkelijke opzet behoorden naast het ommuurde kruisvormige hoofdgebouw ook woningen voor de directeur, adjunct-directeur en adjunct-directrice aan de Havenstraat, een woning voor de bewaarder-majoor en de genoemde bewaarderswoningen aan de Amstelveenseweg. De zes bewaarderswoningen aan de Vaartstraat zijn in 1904 gerealiseerd.

Huis van Bewaring aan de Havenstraat in Amsterdam. Opname: David Mulder, 2014

Bewaarderswoningen aan de Vaartstraat in Amsterdam. Opname: David Mulder, 2014

Het hoofdgebouw bestaat uit een korte administratievleugel met stalleskerk op de eerste verdieping daarvan en drie cellenvleugels van ongelijke lengte. De administratievleugel bestaat uit drie bouwlagen, de cellenvleugels uit vier. Met uitzondering van de gevel van de administratievleugel aan de Havenstraat, zijn de gevels, zoals bij het karakter van een gebouw met deze functie past, sober vormgegeven. Hoog in de administratiegevel, die wordt afgesloten door een uitkragende, gedrukte tuitgevel, is in hardsteen het rijkswapen aangebracht met daaronder een jaartalsteen met in Romeinse cijfers het jaartal 1890. In de top daarvan bevindt zich het eveneens in hardsteen uitgevoerde monogram van de architect: "WCM". De vensters in deze gevel zijn voorzien van hardstenen vensterbanken, middenstijlen en lateien, waarboven gemetselde ontlastingsbogen. In de gevels van de cellenvleugels zijn de ijzeren vensters hooggeplaatst. Zij zijn laag en zijn voorzien van ijzeren ramen met gietijzeren onderdorpels met inwendig afsluitbare ventilatieroosters. De administratievleugel en cellenvleugels sluiten aan op een achthoekige centrale hal, die gedekt wordt met een glazen koepel. In de cellenvleugels geven de galerijen vorm aan het inwendige. Smeedijzeren hekken vormen de afsluiting en gietijzeren trappen vormen de verbinding. De grote hardstenen vloerplaten van de galerijen rusten op ijzeren liggers. De wanden zijn uitgevoerd in schoon metselwerk. Dat geldt eveneens voor de gemetselde, gedrukte tongewelven in de cellen. Op verschillende plaatsen

zijn nog de oorspronkelijke tegelvloeren aanwezig. In de kerkzaal trekt de zorgvuldig vormgegeven opengewerkte kapconstructie op stenen draagstenen versierd met de symbolen van Geloof, Hoop en Liefde de aandacht.

De bewaarderswoningen kenmerken zich door een sobere vormgeving. De twee blokjes hebben dezelfde opzet maar de detaillering van de gevels is verschillend. In typologisch opzicht zijn de woonhuizen uniek voor Amsterdam; de woningen zijn over twee woonlagen verdeeld en de trap naar de bovenverdieping is niet, zoals gebruikelijk, langs de bouwmuur aangelegd, maar dwars op de lengterichting van het huis. Hierdoor worden voor- en achterkamer door de trap van elkaar gescheiden; de gang achter de voordeur eindigt in de woonkamer; keuken en toilet bevinden zich op de begane grond in een uitbouw aan de achterzijde van de woningen, achter de woonkamer. De panden zijn in ieder geval voor wat betreft het exterieur goed bewaard gebleven; de voornaamste wijzigingen zijn beperkt gebleven tot de achtergevels en dakschilden aan de achterzijde van de panden.

Nadat het Huis van Bewaring in 1979 gesloten werd en diverse andere bestemmingen had gehad werd het midden jaren tachtig opnieuw in gebruik genomen als penitentiaire inrichting. Daarbij zijn de woningen van de (adjunct-)directeuren en van de bewaarder-majoor en vervangen door moderne vleugels ten behoeve van onder andere sport-, recreatie- en

arbeidsruimten en kantoren. Tevens zijn in deze periode gedeelten van de historische ommuring gesloopt. De bewaarderswoningen aan de Amstelveenseweg en Vaartstraat bleven daarentegen wel behouden en worden nog altijd bewoond. De complexwaarde is toen ontegenzeggelijk verarmd, maar het hoofdgebouw en genoemde bewaarderswoningen zijn daarbij opmerkelijk gaaf bewaard gebleven. Deze geven dan ook nog een goed beeld van de oorspronkelijke opzet, detaillering en afwerking. Oorspronkelijk lag de gevangenis buiten de stad, in de weilanden langs de Amstelveenseweg en in de buurgemeente Nieuwer-Amstel. Na de annexatie van grote delen van deze gemeente in 1896 kwam deze binnen Amsterdam te liggen. De directe omgeving van het complex veranderde in de loop der tijd ingrijpend toen in de directe omgeving een station met spoorlijn naar de Haarlemmermeer, een nieuwe stadswijk ten oosten van de Amstelveenseweg en een tramremise tussen de spoorlijn en de Havenstraat verrezen. Deze verandering van de omgeving is direct zichtbaar door het feit dat de ingang niet aan de Amstelveenseweg is gesitueerd. De oriëntatie van het complex volgt immers, evenals de later aangelegde straten ten noorden daarvan, de historische polderverkeveling, een samenhang die nog altijd spreekt. Bij de inrichting van het gebied ten zuiden van de gevangenis is daarentegen het tracé van de spoorbaan van beslissende invloed geweest; dit gebied kreeg een

sterk industrieel en onsamenhangend karakter.

Als gevangenis met kruisvormige hoofdozet is het Huis van Bewaring II typologisch verwant met de voormalige cellulaire gevangenis aan het Kleine-Gartmanplantsoen, dat in 1847 in gebruik was genomen en was ontworpen door de architecten Van Gendt en Warnsinck. Metzelaar verbouwde dit complex in 1891 tot Huis van Bewaring I, waarbij ook een Kantongerecht, archiefbewaarplaats voor de notariële archieven en dienstwoningen gebouwd werden. Nadat de gebouwen aan het Kleine-Gartmanplantsoen buiten gebruik zijn gesteld is dat gevangenisgebouw zo ingrijpend verbouwd, dat van zijn oorspronkelijke karakter weinig is overgebleven.

Ook deze omstandigheid draagt bij aan het feit dat het Huis van Bewaring II met zijn kruisvormige opzet nu voor Amsterdam uniek is. Het complex bezit daarnaast een hoge ensemblewaarde in de nog bestaande, zichtbare ruimtelijke en functionele relatie met de belendende bewaarderswoningen. Het hoofdgebouw, dat in grote trekken gaaf bleef en, zelfs aan de zijde waar de nieuwbouw beeldbepalender is, door zijn hoogte duidelijk waarneembaar en ervaarbaar is gebleven, verdient het om zo gaaf mogelijk bewaard te blijven. Gestreefd zou moeten worden naar verwijdering van de toevoegingen uit de jaren '80 om deze te vervangen door passender toevoegingen in combinatie met aanheling van enkele verdwenen onderdelen of structuren.

Hemonystraat 22 te Amsterdam: rijtjeshuis met bijzonder winkelinterieur

David Mulder

Nadat het Cuypersgenootschap daartoe in 2012 een verzoek had ingediend is op 11 februari 2014 door het Dagelijks Bestuur van het Stadsdeel Amsterdam Zuid besloten het perceel Hemonystraat 22 aan te wijzen tot gemeentelijk monument. Op het eerste gezicht lijkt het een gewoon rijtjeshuis zoals zovele in de negentiende-eeuwse ring van Amsterdam: drie traveeën breed met boven de begane grond met winkelpui drie bovenverdiepingen en een kap. Het woonwinkelhuis is in 1881 gebouwd in opdracht van makelaar Pieter Peereboom Hzn., gelijktijdig met Hemonystraat 18 en 20. Oorspronkelijk was alleen de begane grond van het hoekpand Hemonystraat 18 als winkel ontworpen. Later zijn ook bij de twee andere panden souterrain en beletage samengetrokken en tot winkel ingericht, waarbij de gevels van nieuwe winkelpuien zijn voorzien. De pui van Hemonystraat 22 heeft een groot etalageraam geflankeerd door twee verglaasde deuren met hoge, halfrond afgesloten bovenlichten. De linker deur geeft toegang tot de winkel, de rechter – met siersmeedwerk voor de ruit – tot de bovenwoning. De pui bestaat uit een plint van hardsteen, met daarboven houten penanten die bestaan uit een stapeling van panelen en pilasters, waarbij het geheel wordt afgesloten door een rechte kroonlijst. Een luiklok

en het Amsterdamse wapen decoreren de bovenzone van de pui. Alle bovenlichten zijn gevuld met eenvoudige glas-in-loodpanelen, die vermoedelijk uit de jaren twintig van de twintigste eeuw dateren. Achter de winkelpui bevindt zich op de begane grond nog een gaaf bewaard gebleven laat-negentiende-eeuws winkelinterieur, met eenvoudig geornamenteerd stucplafond, houten binnenpui met pilasters, kroonlijst en ramen met roedenverdeling en geëst millefleur-glas, winkelkasten (onder andere gedecoreerd met houten klokken) en houten toonbank. De bewaard gebleven oorspronkelijke kleurafwerking in imitatie-houtschildering, hier en daar voorzien van accenten in zwarte verf, verhoogt de architectuurhistorische waarde van dit winkelinterieur. Achter de binnenpui is de oorspronkelijke indeling van het pand, met souterrain en beletage nog aanwezig. De woning achter de winkel is zeer eenvoudig uitgevoerd, de kamer op de insteekverdieping heeft een rijk uitgevoerd stucplafond.

Hemonystraat 22 is een typisch voorbeeld van een buurtwinkel, die vroeger bijzonder talrijk waren, maar thans op een enkele uitzondering na alle verdwenen zijn. Meestal waren dit grutterswinkeltjes, winkels in boter, kaas en eieren, bakkerijen, drogisterijen, slijterijen of sigarenwinkels. In Hemonystraat 22 heeft tussen 1884 en 1893 de bouwer van het pand, makelaar Pieter Peereboom Hzn. zijn bedrijf uitgeoefend. Vanaf 1910 was hier het

sigarenmagazijn van Johannes Reder sr. met de naam "De klok van Hemony" gevestigd. Hiermee is de verklaring voor de puidecoratie met klok gevonden. Deze naam is een geestige verwijzing naar de naamgevers van de straat, klokkengieters Pieter en François Hemony. Het is dus aannemelijk dat de winkelpui, naar ontwerp van een ons onbekende architect of aannemer, uit 1910 dateert. De sigarenzaak heeft het op deze plek nog lang volgehouden. Op een foto uit 1983, op de beeldbank van het Stadsarchief, is hier nog steeds een tabakswarenzaak in bedrijf te zien. Vermoedelijk heeft deze echter niet lang daarna de deuren voorgoed gesloten. Dergelijke buurtwinkeltjes zijn thans – zoals hier – vaak nog te herkennen aan de bewaard gebleven winkelpuien. Van de interieurs resteert, doordat deze in later tijd een andere bestemming kregen, daarentegen zelden nog iets. Vanwege de hoge architectuurhistorische- en cultuurhistorische waarde van dit winkelinterieur alsmede vanwege de zeldzaamheid van dergelijke gave historische winkelinterieurs heeft het Cuypersgenootschap gemeend voor Hemonystraat 22 de gemeentelijke monumentenstatus te moeten aanvragen.

Bureau Monumenten en Archeologie en de Commissie voor Welstand en Monumenten adviseerden beide positief op de aanvraag, waarna, zoals aan het begin reeds is opgemerkt, het pand daadwerkelijk de monumentenstatus heeft verkregen. Inmiddels is het Cuypersgenootschap

in Stadsdeel Oost een soortgelijk geval op het spoor, waarbij achter een fraaie winkelpui uit 1922 het bijbehorende interieur in strakke Amsterdamse School-stijl eveneens bewaard blijkt te zijn. Hierover ontvangt u in een later nummer meer informatie.